

Dobra Szkoła

Reforma edukacji

Najważniejsze zmiany
Pytania i odpowiedzi

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

Spis treści:

Dlaczego wprowadzamy zmiany? | **str. 5**

Harmonogram wdrażania reformy | **str. 7**

Jakich obszarów dotyczą zmiany? | **str. 8**

PYTANIA I ODPOWIEDZI | **str. 22**

.....

Debaty i konsultacje dotyczące zmian
w systemie edukacji w liczbach | **str. 36**

Szanowni Państwo,

polska szkoła ma być dobra dla każdego ucznia, niezależnie od statusu materialnego jego rodziców i miejsca zamieszkania. To ma być szkoła na miarę XXI wieku. Taką szkołę stworzymy.

Szkoła ma uczyć i wychowywać. Ma przekazywać wiedzę i kształcić umiejętności, promować odpowiednie zachowania moralne i kształtować postawy obywatelskie. Ma zachęcać nie tylko do głębszego rozumienia dzisiejszego świata, ale i śmiałego w nim udziału – jest to możliwe dzięki współpracy nauczycieli, rodziców i wszystkich osób zainteresowanych oświatą.

Przygotowywane zmiany w edukacji są odpowiedzią na oczekiwania szerokiego środowiska, które chce szkoły nowoczesnej, a jednocześnie silnie zakorzenionej w naszej tradycji.

Chcemy, aby dla ucznia kończącego szkołę, wartością był język ojczysty i kultura – z całym jej historycznym dziedzictwem. W nowej szkole położymy nacisk na naukę języków obcych, znajomość technologii informacyjno-komunikacyjnych i matematyki. To jedne z najważniejszych kompetencji. Musimy powrócić do klasycznego kształcenia przedmiotowego, w ramach którego uczeń zdobywa wiedzę ogólną z każdej dziedziny nauki. Temu ma służyć przywrócenie systemu opierającego się na 8-letniej szkole podstawowej, 4-letnim liceum ogólnokształcącym i 5-letnim technikum, a także 3-letniej branżowej szkole I stopnia i 2-letniej II stopnia. Chcemy odejść od powszechnego nauczania związanego z rozwiązywaniem testów.

Pilnej zmiany wymaga także kształcenie zawodowe. Przedsiębiorcy postulują, by dostosować je do realnych potrzeb gospodarki. Tu i teraz. Chcemy to zmienić, dlatego wprowadzamy system kształcenia dualnego, w którym szkoły ściśle współpracują ze środowiskiem pracodawców.

Wprowadzona w 1999 roku struktura szkół nie zdała egzaminu. Gimnazja się nie sprawdziły, nie wyrównały szans edukacyjnych. Szkoły tego typu miały być programowo związane ze szkołami ponadgimnazjalnymi jako pierwszy stopień kształcenia średniego. Tak się nie stało. Gimnazjum pozostało

w silnych związkach ze szkołą podstawową i zaczęło się do niej upodabniać. Obecnie prawie 60 proc. gimnazjów nie osiąga początkowo zakładanej liczby uczniów. Wprowadzenie gimnazjów spotkało się z negatywną oceną znacznej części społeczeństwa.

W dotychczasowym modelu licea straciły swoją ogólnokształcącą funkcję. W praktyce stały się niejako kursem przygotowującym do egzaminu maturalnego. Uczelnie, zdając sobie sprawę z problemów związanych z brakiem przygotowania absolwentów do studiowania, zaczęły uruchamiać tzw. lata zerowe, chcąc dokształcić swoich przyszłych studentów. W związku z tym konieczne jest wydłużenie nauki w liceum do 4 lat, a tym samym wygaszenie gimnazjów.

Każdy uczeń i nauczyciel zasługuje na dobrą szkołę

Nie sprawdziła się również nauka w starszych klasach w ramach przedmiotów zintegrowanych. Skutkiem było nieuporządkowanie faktów i chronologii w nauczaniu poszczególnych przedmiotów. Nie pomogło także wprowadzenie w liceum ogólnokształcącym nawet najciekawszych tematów przekrojowych, o ile na wcześniejszym etapie nauczania uczeń nie zdobył podstawowej wiedzy w układzie uporządkowanym.

Wracamy do nauczania przedmiotowego. Musimy uratować potencjał polskiej edukacji, wprowadzając cykliczność etapów szkolnych. Chcemy dokonać niezbędnych zmian programowych.

Dodatkowo polska szkoła ma być wolna od jakiejkolwiek ideologii. Ma ona wspierać rodziców – za pośrednictwem dobrze wykwalifikowanej kadry pedagogicznej – w wychowaniu dzieci.

Zbudujemy dobrą szkołę podstawową, dobre liceum ogólnokształcące, dobrą, dającą szansę rozwoju, branżową szkołę.

Dobra szkoła ma mieć nauczyciela z odpowiednim wykształceniem i wynagrodzeniem. Zadbamy o to.

Anna Zalewska

Minister Edukacji Narodowej

Dlaczego wprowadzamy zmiany?

Niepokojąca jest diagnoza obecnego stanu kształcenia, szczególnie w liceach ogólnokształcących i szkołach zawodowych. Kluczowe okazuje się stworzenie spójnej i drożnej struktury organizacji szkół oraz wydłużenie okresu kształcenia i wychowania w jednej szkole, w tej samej grupie rówieśniczej. Konieczne jest także wspieranie działań na rzecz dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Liceum ogólnokształcące w praktyce skrócone zostało do dwóch lat. Dodatkowo koncentracja godzin na wybranych 2–4 przedmiotach rozszerzonych spowodowała, że liceum utraciło charakter szkoły ogólnokształcącej. W klasie pierwszej liceum kontynuowana jest edukacja gimnazjalna, a kolejne 1,5 roku to kurs przygotowawczy do egzaminu maturalnego.

Szkoły zawodowe, zwłaszcza zasadnicze, nie są atrakcyjne dla znacznej części młodzieży i pochodzi z nich najwięcej bezrobotnych absolwentów (ze stopą bezrobocia ponad 40 proc. w przypadku absolwentów szkół zasadniczych i ponad 30 proc. dla absolwentów technikum i szkół policealnych).

Niż demograficzny to istotne wyzwanie dla systemu edukacji. Liczba uczniów szkół podstawowych w roku 2016 jest mniejsza o 12 proc. (308 tys. uczniów) od tej z roku 2005. Tym samym, liczba uczniów gimnazjów od roku szkolnego 2005/2006 systematycznie spada, zmniejszając się o ok. 33 proc. w roku szkolnym 2016/2017. Jednakże, mimo tak dużego spadku, liczba gimnazjów wciąż rośnie. Bez pilnych zmian sytuacja ta doprowadziłaby do trudności z finansowaniem gimnazjów.

**Kluczowe
okazuje się
stworzenie
spójnej i drożnej
struktury
organizacji szkół**

Niezwykle ważnym elementem wprowadzania zmian w systemie edukacji jest ratowanie potencjału polskiej edukacji

Ze względu na niż demograficzny w ostatnich latach szkoły łączone były w zespoły gimnazjów i szkół podstawowych. Działania te są niezgodne z założeniami reformy z 1999 r., które wskazywały gimnazja jako samodzielne

szkoły. W myśl ówczesnych reformatorów samodzielnie funkcjonujące gimnazjum miało być metodą na wyrównanie szans edukacyjnych uczniów oraz podniesienie jakości nauczania. Gimnazja miały być również programowo związane ze szkołami ponadgimnazjalnymi, jako pierwszy stopień kształcenia średniego. Gimnazja pozostały w silnych związkach ze szkołą podstawową i zaczęły się do niej upodabniać (obecnie prawie 60 proc. gimnazjów nie osiąga początkowo zakładanej liczby uczniów).

Wdrożenie nowego typu szkoły spotkało się z negatywną oceną znacznej części społeczeństwa. Niezrealizowanie założeń reformy oraz niezadowalająca diagnoza obecnego stanu liceów ogólnokształcących i szkół zawodowych stanowią podstawę proponowanej nowej

struktury szkół, a także zmian w podstawach programowych.

Dodatkowo niezwykle ważnym elementem wprowadzania zmian w systemie edukacji jest ratowanie potencjału polskiej edukacji. Szczególnie istotne staje się to w przypadku tzw. małych szkół, będących centrami edukacji kulturalnej. To w nich, w małych środowiskach, przebiega proces uczenia się przez całe życie.

Docelowo, w ciągu najbliższych 2 lat, przedstawimy projekty ustaw dotyczących finansowania zadań oświatowych, egzaminów zewnętrznych oraz wspierania rozwoju dziecka i ucznia.

**Dobra
Szkoła**

Harmonogram wdrażania reformy

luty 2016

ogłoszenie ogólnopolskiej debaty o edukacji „Uczeń. Rodzic. Nauczyciel – Dobra Zmiana”

marzec–czerwiec 2016

debaty, spotkania w całym kraju

27 czerwca 2016

podsumowanie debat, spotkań, ogłoszenie kierunków zmian w edukacji

16 września 2016

prezentacja projektów ustaw oraz skierowanie ich do konsultacji społecznych i uzgodnień międzyresortowych

27 października 2016

podsumowanie konsultacji społecznych i uzgodnień międzyresortowych oraz skierowanie projektów ustaw pod obrady Stałego Komitetu Rady Ministrów

3 listopada 2016

przyjęcie projektów przez Stały Komitet Rady Ministrów

8 listopada 2016

rozpatrzenie projektów ustaw przez Radę Ministrów

listopad 2016

przekazanie projektu ustaw do parlamentu

listopad/grudzień 2016

prace parlamentarne nad ustawami, skierowanie projektów ustaw do podpisu Prezydenta RP

styczeń 2017

wejście w życie reformy

do 31 marca 2017

termin podjęcia uchwał przez samorządy o dostosowaniu sieci szkół do nowego ustroju szkolnego

1 września 2017

początek wdrażania reformy w szkołach

Jakich obszarów dotyczą zmiany?

Zaprojektowane zmiany dotyczą wielu kwestii w oświacie, m.in.: ustroju szkolnego oraz związanych z tym modyfikacji w organizacji i funkcjonowaniu szkół, a także placówek oświatowych. Poniżej przedstawiamy najważniejsze obszary, w których dokonane są zmiany:

NOWY USTRÓJ SZKOLNY

Ustrój szkolny z obecnego systemu 6-letniej szkoły podstawowej, 3-letniego gimnazjum, 3-letniego liceum ogólnokształcącego, 4-letniego technikum, 3-letniej zasadniczej szkoły zawodowej oraz szkoły policealnej będzie przekształcony.

Docelowa struktura szkolnictwa obejmie:

- 8-letnią szkołę podstawową,
- 4-letnie liceum ogólnokształcące,
- 5-letnie technikum,
- 3-letnią branżową szkołę I stopnia,
- 2-letnią branżową szkołę II stopnia,
- 3-letnią szkołę specjalną przysposabiającą do pracy,
- szkołę policealną.

PRZEKSZTAŁCANIE SZKÓŁ

Sprawne i efektywne wprowadzenie nowej struktury szkolnictwa wymaga kilkuletniego okresu przejściowego. Umożliwi on dostosowanie obecnie istniejącego systemu oświaty do nowych rozwiązań ustrojowych. Wśród projektowanych przepisów znalazły się rozwiązania prawne, dotyczące

m.in. zakładania, prowadzenia, przekształcania i wygaszania szkół – zarówno publicznych, jak i niepublicznych.

OD KIEDY BĘDĄ WYGASZANE GIMNAZJA?

Stopniowe wygaszanie gimnazjów rozpocznie się od roku szkolnego 2017/2018 i tym samym w kolejnych latach rekrutacja do tych szkół nie będzie już prowadzona.

1 września 2017 r. uczniowie kończący w roku szkolnym 2016/2017 klasę szóstą szkoły podstawowej staną się uczniami siódmej klasy szkoły podstawowej.

W roku szkolnym 2018/2019 ostatni rocznik dzieci klas trzecich ukończy gimnazjum. Od 1 września 2019 r. w ustroju szkolnym gimnazja nie będą już funkcjonować.

Od 1 września 2017 r. planujemy wprowadzenie branżowej szkoły I stopnia w miejsce zasadniczej szkoły zawodowej. Wprowadzenie branżowej szkoły II stopnia dla absolwentów branżowej szkoły I stopnia rozpocznie się od roku szkolnego 2020/2021.

KIEDY ROZPOCZNĄ SIĘ ZMIANY W LICEACH, TECHNIKACH I BRANŻOWYCH SZKOŁACH?

Zmiany w liceach ogólnokształcących i technikach mają się rozpocząć od roku szkolnego 2019/2020, a zakończą się w roku szkolnym 2023/2024.

W roku szkolnym 2019/2020 w pierwszych klasach liceów ogólnokształcących, techników i branżowych szkół I stopnia edukację rozpoczną dzieci kończące trzecią klasę gimnazjum i te po ósmej klasie szkoły podstawowej. Uczniowie po zakończeniu gimnazjum będą kształcili się w 3-letnich liceach ogólnokształcących i 4-letnich technicach, natomiast dzieci po ósmej klasie szkoły podstawowej

**Stopniowe
wygaszanie
gimnazjów
rozpocznie się
od roku
szkolnego
2017/2018**

wej rozpoczną naukę w 4-letnim liceum lub 5-letnim technikum. Uczniowie będą mogli także kontynuować naukę w pierwszej klasie szkoły branżowej I stopnia.

Warianty przekształceń gimnazjów:

- przekształcenie dotychczasowego gimnazjum w 8-letnią szkołę podstawową lub
- włączenie gimnazjum do 8-letniej szkoły podstawowej,
- przekształcenie gimnazjum w liceum ogólnokształcące albo technikum,
- włączenie gimnazjum do liceum ogólnokształcącego albo technikum,
- przekształcenie gimnazjum w branżową szkołę I stopnia,
- włączenie gimnazjum do branżowej szkoły I stopnia.

Decyzja, co do formy i czasu przekształcenia gimnazjum, należy do kompetencji samorządu prowadzącego gimnazjum, osoby prawnej niebędącej jednostką samorządu terytorialnego lub osoby fizycznej, która dotychczas prowadziła publiczne lub niepubliczne gimnazjum.

Określiśmy w ustawie warunki i terminy obowiązujące w trakcie wdrażania tych zmian. Przykładowo, gdy gmina prowadząca dotychczasowe gimnazjum zadecyduje o jego przekształceniu w liceum ogólnokształcące lub o włączeniu tego gimnazjum do liceum ogólnokształcącego – konieczne będzie zawarcie porozumienia o funkcjonowaniu tego liceum z powiatem, dla którego prowadzenie liceum ogólnokształcącego jest zadaniem własnym.

Planując reformę oświaty chcemy chronić dotychczasowe miejsca pracy nauczycieli

Jeśli organ prowadzący inny niż jednostka samorządu terytorialnego będzie chciał włączyć prowadzone przez siebie publiczne gimnazjum do prowadzonej przez siebie publicznej szkoły podstawowej, będzie zobowiązany do 31 stycznia 2017 r. złożyć stosowny wniosek do gminy, która udzieliła zezwolenia na prowadzenie tych szkół.

Do wniosku będzie musiał dołączyć:

- wykaz nauczycieli zatrudnionych po przekształceniu szkoły wraz z informacją o kwalifikacjach tych nauczycieli,
- zobowiązanie do zapewnienia warunków działania szkoły publicznej, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki,
- zobowiązanie do przestrzegania przepisów dotyczących szkół publicznych,
- projekt aktu założycielskiego i projektu statutu 8-letniej szkoły podstawowej.

OCHRONA MIEJSC PRACY NAUCZYCIELI

Planując reformę oświaty chcemy przede wszystkim chronić dotychczasowe miejsca pracy nauczycieli oraz zapewnić uczniom jak najlepsze warunki nauki z wysoko wykwalifikowaną oraz doświadczoną kadrą pedagogiczną.

Rozwiązania systemowe, zapewniające przechodzenie nauczycieli ze szkół obecnie funkcjonujących do szkół tworzonych w ramach nowego systemu, dadzą im poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa o swoje zatrudnienie. Dzięki temu mogą oni w pełni poświęcić się uczniowi i jego potrzebom dydaktyczno-wychowawczym.

Projektowane zmiany gwarantują również właściwe zarządzanie szkołami w okresie przejściowym. Będzie to możliwe dzięki powierzeniu przeprowadzenia procesu przekształceń doświadczonej oświatowej kadry kierowniczej – dotychczasowym dyrektorom – bez potrzeby przeprowadzania w tym okresie zmian w kadrach kierowniczych. Obecni dyrektorzy będą pełnili swoją funkcję do zakończenia kadencji, z możliwością jej przedłużenia przez organ prowadzący, w przypadku zakończenia kadencji przed upływem okresu przejściowego.

Nauczyciele, obecnie zatrudnieni w funkcjonujących w ramach systemu oświaty szkołach, z urzędu staną się

Projektowane zmiany gwarantują również właściwe zarządzanie szkołami w okresie przejściowym

nauczycielami szkół utworzonych w ramach nowego systemu. Oznacza to, że z mocy prawa nauczyciele:

- dotychczasowych 6-letnich szkół podstawowych staną się nauczycielami 8-letnich szkół podstawowych,
- dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej staną się nauczycielami branżowej szkoły I stopnia,
- dotychczasowego 4-letniego technikum staną się nauczycielami 5-letniego technikum,
- dotychczasowego 3-letniego liceum ogólnokształcącego staną się nauczycielami 4-letniego liceum ogólnokształcącego,
- zespołu szkół, w którego skład wchodzi dotychczasowa 6-letnia szkoła podstawowa i dotychczasowe gimnazjum, stają się nauczycielami 8-letniej szkoły podstawowej.

EGZAMINY

EGZAMIN PO ZAKOŃCZENIU SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Egzamin ósmoklasisty pojawi się od roku szkolnego 2018/2019 na zakończenie ostatniej klasy szkoły podstawowej w nowym systemie.

W latach szkolnych 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021 egzamin ten będzie przeprowadzany z trzech obowiązkowych przedmiotów: języka polskiego, języka obcego nowożytnego i matematyki. Natomiast od roku szkolnego 2021/2022 do przedmiotów obowiązkowych dołączy także jeden do wyboru: biologia, chemia, fizyka, geografia lub historia.

Wyniki uzyskane na egzaminie ósmoklasisty pozwolą określić poziom kompetencji uczniów kończących szkołę podstawową w kluczowych dziedzinach wiedzy, będących podstawą do podejmowania nauki na kolejnym etapie kształcenia.

Uczeń przystąpi do egzaminu ósmoklasisty z tego języka obcego nowożytnego, którego uczy się w szkole w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych. Wyniki egzaminu

**Egzamin
8-klasisty
pojawi się
od roku
szkolnego
2018/2019**

ósmoklasisty przedstawione zostaną w formie procentów i na skali centylowej. Obejmą one oceny z języka polskiego, matematyki, języka obcego nowożytnego oraz – od roku szkolnego 2021/2022 – z jednego wybranego przedmiotu spośród następujących: historii, biologii, chemii, fizyki lub geografii. Egzamin ósmoklasisty będzie obowiązkowy, a uzyskane wyniki staną się jednym z kryteriów rekrutacji do szkół ponadpodstawowych.

Do 1 września 2017 r. Centralna Komisja Egzaminacyjna opracuje i ogłosi informatory z przykładowymi zadaniami z języka polskiego, języka obcego nowożytnego i matematyki wraz z rozwiązaniami. Informatory obejmujące pozostałe przedmioty (historię, biologię, chemię, fizykę, geografę) zostaną przedstawione do 1 września 2020 roku.

Absolwenci liceum, technikum i branżowej szkoły II stopnia otrzymają jedno takie samo świadectwo dojrzałości

EGZAMIN W BRANŻOWEJ SZKOLE I I II STOPNIA

Uczniowie branżowej szkoły I stopnia będą przystępowali do jednego egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (w obecnym systemie uczniowie zasadniczych szkół zawodowych zdają od 1 do 3 egzaminów – w zależności od liczby kwalifikacji wyodrębnionych w nauczanym zawodzie).

Ukończenie branżowej szkoły I stopnia (po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w danym zawodzie) umożliwi uzyskanie wykształcenia zasadniczego zawodowego i otrzymanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe.

Absolwenci liceum ogólnokształcącego, technikum i branżowej szkoły II stopnia otrzymają jedno takie samo świadectwo dojrzałości. Oznacza to, że uczniowie kończący branżową szkołę II stopnia będą mogli ubiegać się o miejsce na dowolnym kierunku studiów.

Wprowadzamy 30-procentowy próg zdawalności egzaminu maturalnego z jednego przedmiotu dodatkowego na poziomie rozszerzonym

Egzamin maturalny w branżowej szkole II stopnia będzie przeprowadzany – podobnie jak w przypadku absolwentów liceów ogólnokształcących i techników – z trzech przedmiotów obowiązkowych (języka polskiego, matematyki i języka obcego). Różnica w przypadku ucznia branżowej szkoły II stopnia dotyczy konieczności przystąpienia do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w danym zawodzie.

Koncepcja nowej branżowej szkoły oparta jest na przekonaniu, że wiedza

i umiejętności zawodowe w równym stopniu jak kształcenie ogólne powinny dać możliwość uzyskania wykształcenia na poziomie średnim, a w dalszej kolejności również wyższym.

EGZAMIN MATURALNY

Wprowadzamy 30-procentowy próg zdawalności egzaminu maturalnego z jednego przedmiotu dodatkowego na poziomie rozszerzonym. Obecnie absolwenci mają obowiązek przystąpienia do egzaminu maturalnego z co najmniej jednego przedmiotu dodatkowego na poziomie rozszerzonym, ale nie jest określony próg zdawalności z tego egzaminu.

Po wprowadzeniu projektowanych zmian, świadectwo dojrzałości otrzyma absolwent, który przystąpił do egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych oraz jednego wybranego przedmiotu dodatkowego i z każdego z nich (przeprowadzanych zarówno w części ustnej, jak i w części pisemnej) otrzyma co najmniej 30 proc. możliwych do uzyskania punktów.

Dodatkowo przepisy wskazują termin przeprowadzenia tych egzaminów po raz pierwszy:

- egzamin ósmoklasisty – od roku szkolnego 2018/2019,

- egzamin maturalny dla absolwentów liceum ogólnokształcącego – od roku szkolnego 2022/2023,
- egzamin maturalny dla absolwentów technikum – od roku szkolnego 2023/2024,
- egzamin maturalny dla absolwentów branżowej szkoły II stopnia, którzy ukończyli kształcenie w branżowej szkole I stopnia jako absolwenci 8-letniej szkoły podstawowej – od roku szkolnego 2023/2024.

EGZAMIN POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE

- Uczniowie, którzy w latach szkolnych 2017/2018–2019/2020 rozpoczną naukę w 4-letnim technikum przystąpią do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie na nowych zasadach.
- Uczniowie, którzy przed rokiem szkolnym 2017/2018 rozpoczęli naukę w 4-letnim technikum, będą przystępować do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie na dotychczasowych zasadach obowiązujących przed 1 września 2017 r. Dla tych, którzy nie uzyskają promocji do klasy programowo wyższej przewidziano obowiązek przystąpienia do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie na nowych zasadach.
- Uczniowie i absolwenci 3-letnich zasadniczych szkół zawodowych przystąpią do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie na dotychczasowych zasadach.

FINANSOWANIE

Przy projektowaniu zmian zwróciliśmy szczególną uwagę na kwestię finansowania reformy. W 2017 r. samorządy będą miały większe wydatki w związku z wprowadzeniem siódmej klasy szkoły podstawowej. Warto podkreślić jednak, że klas siódmych będzie w skali kraju więcej niż byłoby w sumie

klas pierwszych gimnazjum. Wynika to z faktu, że w systemie mamy więcej szkół podstawowych, a oddziały klasowe w szkołach podstawowych liczą mniej uczniów niż jest ich w gimnazjach. Prognozujemy zatem, że wydatki na zwiększoną liczbę oddziałów klas siódmych wyniosą 66 mln zł. Takie kwoty zapewniamy w subwencji.

Przy projektowaniu zmian zwróciliśmy szczególną uwagę na kwestię finansowania reformy

Dodatkowo w 2017 r. w subwencji przewidziana będzie kwota około 300 mln zł dla samorządów na dostosowanie szkół do reformy, m.in. na wyposażenie pracowni, zakup krzeseł, ławek, modernizację toalet. Planujemy także corocznie pieniądze dla samorządów na te zadania z rezerwy 0,4 proc. subwencji oświatowej. Rocznie kwota tej rezerwy wynosi około 168 mln zł.

W projekcie budżetu na rok 2017 subwencja oświatowa wzrosła w stosunku do roku 2016 o 413 mln zł. Pieniądze te pokryją waloryzację wynagrodzeń nauczycieli.

Od 2017 r. subwencją oświatową będą także objęte dzieci 6-letnie w przedszkolach – kwotą w wysokości 4 300 zł średnio na dziecko. Łącznie samorządy dostaną dodatkowo na ten cel subwencję w roku 2017 w kwocie 1 mld 436 mln zł.

Poza tym znacznie zmniejszyła się liczba dzieci w szkole – do szkoły poszło mniej 6-latków niż przed rokiem (to konsekwencja podwyższenia wieku obowiązku szkolnego i przyznania prawa rodzicom wyboru miejsca nauki ich 6-letnich dzieci). Mniejsza jest także liczba słuchaczy szkół dla dorosłych. W związku z tym subwencja dla samorządów powinna być zmniejszona o 1 mld 765 mln zł. Dzięki działaniom MEN tak się jednak nie stało. Samorządy dostaną pieniądze, mimo że nie ponoszą kosztów finansowania tych dzieci w szkole.

W 2017 roku samorządy wydadzą pieniądze na zmiany w kształceniu zawodowym i prowadzeniu oddziałów przygotowawczych. Szacujemy, że te wydatki będą na poziomie około 15 mln zł. Na to także zapewnimy finansowanie w subwencji.

PODSTAWA PROGRAMOWA I PODRĘCZNIKI

Obecnie w Ministerstwie Edukacji Narodowej trwają prace nad podstawą programową. Pierwsze propozycje zmian w podstawie programowej będą przedstawione do końca listopada br. Opracowane podstawy programowe pozwolą wydawcom na przygotowanie nowych podręczników do klas, które zostaną objęte zmianami programowymi w roku szkolnym 2017/2018 i kolejnych latach.

INNOWACJE I EKSPERYMENTY W SZKOŁACH

Uczniowie w szkołach mają uczyć się kreatywności, a także postaw przedsiębiorczości sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym. Możliwe będzie to dzięki wykorzystaniu w procesie kształcenia innowacyjnych rozwiązań programowych, organizacyjnych lub metodycznych.

Znosimy konieczność zgłaszania innowacji pedagogicznej kuratorowi oświaty i organowi prowadzącemu oraz wymagania formalne warunkujące rozpoczęcie działalności innowacyjnej w szkole lub placówce.

Określiśmy również zasady prowadzenia przez publiczne szkoły i placówki działalności eksperymentalnej. Opisałyśmy między innymi to, czym jest eksperyment pedagogiczny, co jest jego celem oraz warunki, jakie muszą być spełnione, aby mógł on być realizowany w szkole lub placówce.

Nie będzie także konieczności przekazania do ministra edukacji oceny eksperymentu wykonanej przez jednostkę naukową, która sprawuje opiekę nad przebiegiem tego eksperymentu oraz jego oceny sporządzonej przez kuratora oświaty.

Jednocześnie działalność eksperymentalną prowadzić będą mogły również szkoły i placówki artystyczne.

**Uczniowie
w szkołach
mają uczyć się
kreatywności,
a także postaw
przedsiębiorczości**

SZKOLNY WOLONTARIAT

Wprowadzamy przepis określający obowiązek zawarcia w statucie szkoły sposobu organizacji i realizacji zadań z zakresu wolontariatu. Dodatkowo umożliwiamy samorządowi uczniowskiemu, w porozumieniu z dyrektorem szkoły lub placówki, podejmowanie działań w tym zakresie.

Chcemy, aby wolontariat w szkołach i placówkach funkcjonował na zasadach dobrowolności.

ODDZIAŁ PRZYGOTOWAWCZY DLA UCZNIÓW PRZYBYWAJĄCYCH Z ZAGRANICY

Wprowadzamy nową formę organizacyjną dla uczniów, którzy przybywają z zagranicy, zarówno dla obywateli polskich, jak i cudzoziemców.

W ostatnich latach w polskim systemie oświaty stale wzrasta liczba dzieci z rodzin migranckich. W związku z tym w zakresie komunikacji pojawiają się u tych dzieci problemy związane z nieznaną lub słabą znajomością języka polskiego, a także trudności adaptacyjne.

Dotychczasowe rozwiązania, takie jak możliwość korzystania w szkole z dodatkowych zajęć z języka polskiego czy zajęć wyrównawczych z danych przedmiotów nauczania, są w obecnej sytuacji niewystarczające. Przygotowaliśmy zatem propozycje, dzięki którym oddział przygotowawczy będzie mógł utworzyć organ prowadzący na wniosek dyrektora szkoły w celu umożliwienia szybkiego i efektywnego włączenia tych uczniów do wspólnej nauki z polskimi rówieśnikami.

Oddział będzie mógł powstać również podczas trwania roku szkolnego w przypadku jednoczesnego napływu do szkoły większej liczby uczniów przybywających z zagranicy. Szczegółowe warunki tworzenia, organizacji i działania oddziału przygotowawczego, uwzględniające potrzeby i możliwości uczniów przybywających z zagranicy zostaną określone w osobnym roz-

**Chcemy, aby
wolontariat
w szkołach
i placówkach
funkcjonował
na zasadach
dobrowolności**

porządzeniu. Zostanie w nim także doprecyzowane objęcie nauką w oddziale zarówno uczniów poszczególnych klas, jak i łączenie uczniów – w szczególności klas I–III oraz klas V–VIII szkół podstawowych.

Zgodnie z projektem oddziały przygotowawcze będą mogły być utworzone we wszystkich typach szkół publicznych i niepublicznych, w których realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki. Wyjątek stanowią: szkoły artystyczne, specjalne, sportowe i mistrzostwa sportowego oraz szkoły dla dorosłych. W przedszkolach nie będą organizowane oddziały przygotowawcze.

**Dobra
Szkoła**

W JAKIEJ SZKOLE BĘDZIE SIĘ UCZYŁO TWOJE DZIECKO?

SCHEMAT ZMIAN ROK PO ROKU

2016/2017	1SP	2SP	3SP	4SP	5SP	6SP	1G	2G	3G
2017/2018	1SP	2SP	3SP	4SP	5SP	6SP	7SP	2G	3G
2018/2019	1SP	2SP	3SP	4SP	5SP	6SP	7SP	8SP	3G
2019/2020	1SP	2SP	3SP	4SP	5SP	6SP	7SP	8SP	po szkole podstawowej
									po gimnazjum
2020/2021	1SP	2SP	3SP	4SP	5SP	6SP	7SP	8SP	po szkole podstawowej
									po gimnazjum
2021/2022	1SP	2SP	3SP	4SP	5SP	6SP	7SP	8SP	po szkole podstawowej
									po gimnazjum
2022/2023	1SP	2SP	3SP	4SP	5SP	6SP	7SP	8SP	po szkole podstawowej
									po gimnazjum
2023/2024	1SP	2SP	3SP	4SP	5SP	6SP	7SP	8SP	po szkole podstawowej
									po gimnazjum
2024/2025	1SP	2SP	3SP	4SP	5SP	6SP	7SP	8SP	po szkole podstawowej
									po szkole podstawowej

po gimnazjum	1LO	2LO	3LO	
po gimnazjum	1T	2T	3T	4T
po gimnazjum	1ZSZ	2ZSZ	3ZSZ	
po gimnazjum	1LO	2LO	3LO	
po gimnazjum	1T	2T	3T	4T
po gimnazjum	1 BS st. I	2ZSZ	3ZSZ	
po gimnazjum	1LO	2LO	3LO	
po gimnazjum	1T	2T	3T	4T
po gimnazjum	1 BS st. I	2 BS st. I	3ZSZ	
1LO				
1LO	2LO	3LO		
1T				
1T	2T	3T	4T	
1 BS st. I				
1 BS st. I	2 BS st. I	3 BS st. I		
1LO	2LO			
	2LO	3LO		
1T	2T			
	2T	3T	4T	
1 BS st. I	2 BS st. I			
	2 BS st. I	3 BS st. I	1 BS st. II	
1LO	2LO	3LO		
		3LO		
1T	2T	3T		
		3T	4T	
1 BS st. I	2 BS st. I	3 BS st. I		
		3 BS st. I	1 BS st. II	2 BS st. II
1LO	2LO	3LO	4LO	
1T	2T	3T	4T	
			4T	
1 BS st. I	2 BS st. I	3 BS st. I	1 BS st. II	
			1 BS st. II	2 BS st. II
1LO	2LO	3LO	4LO	
1T	2T	3T	4T	5T
1 BS st. I	2 BS st. I	3 BS st. I	1 BS st. II	2 BS st. II
				2 BS st. II
1LO	2LO	3LO	4LO	
1T	2T	3T	4T	5T
1 BS st. I	2 BS st. I	3 BS st. I	1 BS st. II	2 BS st. II

SP – szkoła podstawowa

LO – liceum ogólnokształcące

G – gimnazjum

T – technikum

BS – branżowa szkoła

BS I st. – branżowa szkoła pierwszego stopnia

BS II st. – branżowa szkoła drugiego stopnia

ZSZ – zasadnicza szkoła zawodowa

**Dobra
Szkoła**

Pytania i odpowiedzi

CZY UCZNIOWIE BĘDĄ MIELI ZAPEWNIONE BEZPŁATNE PODRĘCZNIKI?

Podręczniki i materiały ćwiczeniowe będą finansowane z budżetu państwa. Zapewnimy uczniom bezpłatny dostęp do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych przeznaczonych do obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego. Mamy na to pieniądze w budżecie.

Tak jak dotychczas, kwestia podręczników będzie dotyczyła uczniów realizujących obowiązek szkolny – w obecnym ustroju szkolnym w szkołach podstawowych i gimnazjach. W kolejnych latach bezpłatny dostęp do podręczników ma także dotyczyć uczniów 8-letnich szkół podstawowych.

OD KIEDY ZACZNIE SIĘ NAUKA DRUGIEGO JĘZYKA OBCEGO, KTÓREGO DO TEJ PORY UCZONO SIĘ W GIMNAZJUM?

Nauka drugiego języka obcego nowożytnego rozpocznie się od siódmej klasy szkoły podstawowej.

JAK BĘDZIE WYGLĄDAŁ SPRAWDZIAN NA ZAKOŃCZENIE SZKOŁY PODSTAWOWEJ? JAKIE PRZEDMIOTY BĘDZIE ON OBOWIĄZYWAŁ?

Egzamin ósmoklasisty będzie przeprowadzany od roku szkolnego 2018/2019 na zakończenie ostatniej klasy szkoły podstawowej w nowym systemie.

Absolwenci szkoły podstawowej egzamin ósmoklasisty będą zdawali z języka polskiego, języka obcego nowożytnego i matematyki oraz jedne-

go z przedmiotów do wyboru spośród: biologii, chemii, fizyki, geografii, historii.

Rezultaty egzaminu ósmoklasisty przedstawione zostaną w formie procentów i na skali centylowej, obejmując wyniki z: języka polskiego, matematyki, języka obcego nowożytnego. Od roku szkolnego 2021/2022 uwzględniać będą one także wynik z jednego wybranego przedmiotu spośród: historii, biologii, chemii, fizyki, geografii.

Efekty egzaminu pozwolą określić poziom kompetencji uczniów kończących szkołę podstawową w kluczowych dziedzinach wiedzy, będących podstawą do podejmowania nauki na kolejnym etapie kształcenia. Uczeń będzie przystępował do egzaminu ósmoklasisty z tego języka obcego nowożytnego, którego uczy się w szkole w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych.

Egzamin ósmoklasisty będzie obowiązkowy. Wyniki uzyskane na tym egzaminie nie wpłyną na ukończenie szkoły, będą natomiast stanowić jedno z kryteriów rekrutacji do szkół ponadpodstawowych.

Do 1 września 2017 r. Centralna Komisja Egzaminacyjna opracuje i ogłosi informatory zawierające w szczególności przykładowe zadania z języka polskiego, języka obcego nowożytnego i matematyki wraz z rozwiązaniami. Informatory obejmujące pozostałe przedmioty (historię, biologię, chemię, fizykę, geografę) zostaną przedstawione do 1 września 2020 roku.

CZY W SZKOŁACH BĘDZIE NADAL PROWADZONA NAUKA PRZEDMIOTU PRZYRODA?

Przyroda jako przedmiot będzie realizowana w czwartej klasie 8-letniej szkoły podstawowej. Natomiast od piątej klasy szkoły podstawowej wprowadzone zostaną samodzielne przedmioty: biologia, geografia, chemia i fizyka.

CZY UCZNIOWIE KOŃCZĄCY W ROKU SZKOLNYM 2016/2017 SZÓSTĄ KLASĘ SZKOŁY PODSTAWOWEJ STANĄ SIĘ UCZNIAMI SIÓDMEJ KLASY SZKOŁY PODSTAWOWEJ? CO Z PROGRAMEM NAUCZANIA DLA NICH?

Program nauczania przygotowuje nauczyciel. MEN zmieni podstawę programową. Zgodnie z zapowiedziami pierwsze projektowane zmiany zostaną przedstawione do publicznych konsultacji pod koniec listopada 2016 roku.

CO DALEJ Z GIMNAZJAMI NIEPUBLICZNYMI?

Publiczne i niepubliczne gimnazja mogą przekształcić się w 8-letnią szkołę podstawową lub włączyć się do 8-letniej szkoły podstawowej. Warunkiem będzie złożenie do 31 stycznia 2017 r. wniosku – odpowiednio o zmianę zezwolenia na prowadzenie szkoły lub zmianę wpisu do ewidencji szkół niepublicznych. Podobnie jak w przypadku szkół podstawowych, organ prowadzący będzie miał obowiązek złożenia do właściwego organu jednostki samorządu terytorialnego stosownej dokumentacji.

Ponadto w przypadku przekształcenia gimnazjum w szkołę podstawową będzie istniał obowiązek przedłożenia właściwemu organowi jednostki samorządu terytorialnego pozytywnej opinii państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o warunkach bezpieczeństwa i higieny w budynku, w którym będzie mieściła się szkoła oraz jej otoczeniu.

CZY W ZWIĄZKU Z REFORMĄ POJAWI SIĘ ZAGROŻENIE KUMULACJI ROCZNIKÓW ABSOLWENTÓW GIMNAZJUM I SZKOŁY PODSTAWOWEJ, KTÓRZY W TYM SAMYM CZASIE ROZPOCZNĄ NAUKĘ W LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM?

Faktycznie, w roku szkolnym 2019/2020 w jednej szkole spotkają się dwie grupy uczniów – absolwenci gimnazjum i absolwenci szkoły podstawowej. Obie grupy uczniów będą jednak realizowały odrębne programy nauczania, dlatego nie ma możliwości, aby spotkały się w tej samej klasie.

W roku szkolnym 2019/2020 naukę w 3-letnim liceum rozpocznie ostatni rocznik gimnazjalistów, a w 4-letnim liceum pierwsi absolwenci 8-klasowej

szkoły podstawowej. Każda z tych grup uczniów przystąpi do egzaminu maturalnego po 12 latach nauki (6+3+3 lub 8+4). Uczniowie ci nie będą także rywalizować w rekrutacji na studia. W 2022 roku absolwentami liceum ogólnokształcącego będą dzieci z rocznika 2003 i 2004 (6-latki), czyli uczniowie, którzy w obecnym roku szkolnym ukończyli klasę szóstą szkoły podstawowej, a w 2023 z rocznika 2004 i 2005 (6-latki), które w tym roku szkolnym ukończyły klasę piątą szkoły podstawowej.

W roku szkolnym 2004/2005 liczba uczniów w liceach ogólnokształcących wynosiła 746 tys. Obecnie to około 501 tys. (mniej o 245 tys., tj. 33 proc.). Szacujemy, że jeżeli odsetek uczniów wybierających liceum ogólnokształcące nie zmieni się w stosunku do obecnego, liczba dzieci w liceach w roku szkolnym 2018/2019 spadnie jeszcze do 476 tys.

**KIEDY W 2019 ROKU W SZKOŁACH
PONADPODSTAWOWYCH SPOTKAJĄ SIĘ
ABSOLWENCI STAREGO GIMNAZJUM
I NOWEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ, TO BĘDĄ
ZDAWALI TĘ SAMĄ MATURE?**

Egzamin maturalny będzie inny. Uczniowie, którzy skończą 4-letnie liceum ogólnokształcące, będą zdawali maturę według nowych zasad.

**CO SIĘ STANIE Z BUDYNKAMI
OBECNYCH GIMNAZJÓW?**

Większość budynków gimnazjów samodzielnych będzie wykorzystywana jako lokale dla szkół podstawowych, łącznie z istniejącą infrastrukturą, zapleczem dydaktycznym itp. Liczba dzieci w systemie się nie zmieni, w związku z tym budynki po gimnazjach nie będą stały puste. Dodatkowo zadaniem samorządów ma być przygotowanie sieci szkół w taki sposób, aby wykorzystać funkcjonujące obecnie budynki szkolne, boiska czy baseny. Na podjęcie uchwał o dostosowaniu sieci szkół do nowego ustroju szkolnego samorządy mają czas do końca marca 2017 roku.

**CO STANIE SIĘ Z GIMNAZJAMI, KTÓRE
BYŁY REMONTOWANE ZE ŚRODKÓW
EUROPEJSKICH? CZY NIE BĘDZIE TRZEBA
ZWRACAĆ TYCH PIENIĘDZY?**

Zmiana struktury szkół, w tym stopniowe wygaszanie gimnazjów, nie stanowi zagrożenia dla trwałości projektów finansowanych ze środków europejskich przeznaczonych na wsparcie edukacji.

Nie będzie potrzeby oddawania pieniędzy. Zobowiązania wynikające z konieczności zachowania trwałości projektów wspierających gimnazja będą mogły być przenoszone na inne szkoły, placówki oświatowe, organy prowadzące w ramach sukcesji prawnej. Warunkiem będzie dalsza realizacja ustalonych celów projektów.

**CZY W SZKOŁACH PONADPODSTAWOWYCH
ZAPLANOWANO NAUKĘ PRZEDMIOTÓW
W WYMIARZE ROZSZERZONYM, TAKICH JAK
FIZYKA, INFORMATYKA CZY BIOLOGIA?**

Przewidzieliśmy naukę przedmiotów w wymiarze rozszerzonym. W liceum ogólnokształcącym zaplanowaliśmy na przykład geografii, biologię, chemię, fizykę czy informatykę w tzw. rozszerzeniach na poziomie 6 godzin, a języka polskiego – 8 godzin w 4-letnim cyklu kształcenia.

O ostatecznym kształcie ramowych planów nauczania zadecydują eksperci, którzy pracują nad podstawą programową do poszczególnych przedmiotów.

**JAK BĘDĄ WYGLĄDAŁY SZKOŁY BRANŻOWE
I I II STOPNIA? CZY ZASTĄPIĄ ONE
OBECNE SZKOŁY ZAWODOWE?**

Od 1 września 2017 roku dotychczasowa 3-letnia zasadnicza szkoła zawodowa przekształci się w 3-letnią branżową szkołę I stopnia. Tym samym na rok

szkolny 2017/2018 nie będzie prowadzona już rekrutacja do klas pierwszych dotychczasowych 3-letnich zasadniczych szkół zawodowych. Szkoły te docelowo zastąpione zostaną branżowymi szkołami I i II stopnia.

Od roku szkolnego 2017/2018 rozpocznie się rekrutacja kandydatów do pierwszej klasy branżowej szkoły I stopnia. Na lata szkolne 2017–2018, 2019–2020 do branżowej szkoły I stopnia będzie przeprowadzana rekrutacja absolwentów gimnazjum, a od roku szkolnego 2019/2020 rekrutacja uwzględniająca absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej.

W roku szkolnym 2017/2018 kształcenie w branżowej szkole I stopnia odbędzie się w zawodach ustalonych dla przekształcanej zasadniczej szkoły zawodowej. Uczniowie dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej, którzy nie uzyskają promocji do klasy programowo wyższej, będą kontynuowali naukę w odpowiedniej klasie branżowej szkoły I stopnia.

Co do zasady:

- uczeń pierwszej klasy zasadniczej szkoły zawodowej, który nie uzyska promocji do klasy drugiej, będzie kontynuował naukę w klasie pierwszej branżowej szkoły I stopnia,
- uczeń drugiej klasy zasadniczej szkoły zawodowej, który nie uzyska promocji do klasy trzeciej, będzie kontynuował naukę w klasie drugiej branżowej szkoły I stopnia,
- uczeń trzeciej klasy zasadniczej szkoły zawodowej, który nie uzyska promocji, będzie kontynuował naukę w klasie trzeciej branżowej szkoły I stopnia.

W okresie przejściowym (lata szkolne 2017/2018 i 2018/2019) branżowe szkoły I stopnia będą prowadziły klasy dotychczasowej 3-letniej zasadniczej szkoły zawodowej (odpowiednio klasy druga i trzecia). Uczniowie tych klas otrzymają świadectwa i dyplomy ustalone dla dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej.

Pierwsi absolwenci ukończą branżową szkołę I stopnia w 2020 r., w związku z tym uruchomienie branżowej szkoły II stopnia nastąpi 1 września 2020 r. Pierwsza rekrutacja kandydatów zostanie przeprowadzona na rok szkolny 2020/2021.

JAK BĘDZIE WYGLĄDAŁ EGZAMIN KOŃCZĄCY BRANŻOWĄ SZKOŁĘ? CZY W NOWYM SYSTEMIE POJAWI SIĘ „MATURA BRANŻOWA” PRZEWIDZIANA DLA ABSOLWENTÓW BRANŻOWEJ SZKOŁY II STOPNIA?

Koncepcja nowej branżowej szkoły oparta jest na przekonaniu, że wiedza i umiejętności zawodowe w równym stopniu jak kształcenie ogólne powinny dać możliwość uzyskania wykształcenia na poziomie średnim, a w dalszej kolejności również wyższym.

Absolwenci liceum ogólnokształcącego, technikum i branżowej szkoły II stopnia otrzymają jedno takie samo świadectwo dojrzałości. Zatem uczeń po branżowej szkole II stopnia – podobnie jak jego koleżanki i koledzy kończący inne typy szkół – będzie mógł ubiegać się o miejsce na wybranym kierunku studiów wyższych.

Aby uzyskać świadectwo dojrzałości, absolwenci branżowej szkoły II stopnia będą zobowiązani do zdania egzaminu maturalnego. Podobnie, jak w przypadku absolwentów liceów ogólnokształcących i techników – z trzech przedmiotów obowiązkowych (języka polskiego, matematyki i języka obcego). Uczeń po branżowej szkole II stopnia dodatkowo w miejsce obowiązkowego przedmiotu dodatkowego (z zakresu kształcenia ogólnego) przystąpi także do egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie. Uzyska on tym samym, oprócz świadectwa dojrzałości, także dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe. Warunkiem zdania egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie będzie otrzymanie z każdej części pisemnej egzaminu co najmniej 50 proc. możliwych do uzyskania punktów, zaś z każdej części praktycznej – co najmniej 75 proc. punktów.

CZY SZKOŁY BRANŻOWE BĘDĄ BEZPOŚREDNIO SZKOLIĆ DO PODJĘCIA PRACY PO JEJ ZAKOŃCZENIU? CZY BĘDĄ DAWAĆ JAKIEŚ UPRAWNIENIA?

Wprowadzenie 2-letniej branżowej szkoły II stopnia zapewnia drożność kształcenia zawodowego w systemie szkolnym. Szkoła ta umożliwi absolwentom branżowej szkoły I stopnia kontynuację kształcenia w systemie szkolnym. Oznacza to, że możliwe będzie uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie nauczonym na poziomie technika oraz otrzymanie świadectwa dojrzałości. Absolwenci branżowej szkoły II stopnia po uzyskaniu świadectwa dojrzałości będą mogli kontynuować naukę na studiach wyższych.

Utworzenie branżowej szkoły II stopnia dla absolwentów branżowej szkoły I stopnia umożliwi, bez przerywania nauki, przygotowanie się do egzaminu maturalnego. Zarówno uczniowie branżowej szkoły I stopnia, jak i branżowej szkoły II stopnia będą objęci działaniami wychowawczymi.

Osoby dorosłe mogą kontynuować naukę w szkołach dla dorosłych, na kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub potwierdzić poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych w drodze egzaminów eksternistycznych.

Chcemy, aby w branżowej szkole I stopnia realizowane było kształcenie w zakresie jednej kwalifikacji. Po ukończeniu branżowej szkoły I stopnia i zdaniu egzaminu z jednej kwalifikacji absolwent uzyska dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe, a także otrzyma wykształcenie zasadnicze branżowe.

II stopień branżowej szkoły będzie funkcjonował w zawodach, które mają kontynuację na poziomie technika. Po ukończeniu szkoły II stopnia i po zdaniu egzaminu z zakresu drugiej kwalifikacji, absolwent uzyska wykształcenie średnie branżowe oraz dyplom technika. Absolwent branżowej szkoły II stopnia będzie mógł przystąpić do egzaminu maturalnego, a po uzyskaniu świadectwa dojrzałości może kontynuować kształcenie na studiach wyższych.

Absolwenci branżowej szkoły I stopnia kształcący się w zawodach, którzy nie zdecydują się na naukę w branżowej szkole II stopnia, będą mogli podjąć pracę lub wybrać liceum ogólnokształcące dla dorosłych począwszy od II klasy oraz zdecydować się na kwalifikacyjne kursy zawodowe.

KIM SĄ EKSPERCI, KTÓRZY OPRACOWUJĄ PODSTAWY PROGRAMOWE?

Eksperti piszący podstawę programową to praktycy, dydaktycy, m.in. profesorowie specjalizujący się w poszczególnych dyscyplinach naukowych. Pełna lista szefów zespołów eksperckich pracujących nad podstawą programową znajduje się na stronie internetowej ministerstwa edukacji.

W SZKOLE PODSTAWOWEJ NAUCZANE BĘDĄ TAKIE PRZEDMIOTY, JAK: GEOGRAFIA, BIOLOGIA, FIZYKA I CHEMIA – ZASTĄPIĄ ONE OBECNĄ PRZYRODĘ. CZY W ZWIĄZKU Z TYM NAUCZYCIELE O TEJ SPECJALIZACJI STRACĄ PRACĘ?

Nauczyciele zatrudnieni w gimnazjach mają kwalifikacje do nauczania również w szkołach podstawowych i większość z nich ma również kwalifikacje do nauczania w liceach (ponad 97 proc. osób uczących w gimnazjach to pedagodzy legitymujący się wykształceniem magisterskim).

Przyroda jako przedmiot przewidziana jest w ramach nauki w czwartej klasie 8-letniej szkoły podstawowej. Przedmioty, takie jak: biologia, geografia, chemia czy fizyka realizowane będą odpowiednio w klasach V–VIII szkoły podstawowej. Powyższa zmiana oznacza, że zarówno nauczyciele przyrody w szkołach podstawowych, jak i nauczyciele biologii, geografii, chemii i fizyki zatrudnieni w gimnazjach będą mieli możliwość nauczania tych przedmiotów w szkole podstawowej.

W CZASIE NAJBLIŻSZYCH 2 LAT MAJĄ BYĆ PRZEDSTAWIONE PROJEKTY USTAW DOTYCZĄCE FINANSOWANIA ZADAŃ OŚWIATOWYCH, EGZAMINÓW ZEWNĘTRZNYCH ORAZ WSPIERANIA ROZWOJU DZIECKA I UCZNIĄ. DLACZEGO TAK PÓŹNO?

Harmonogram pracy nad przygotowaniem projektów ustaw jest dokładnie zaplanowany i przemyślany. Zmian, które są konieczne i pilne w systemie edukacji, jest bardzo wiele. Zidentyfikowaliśmy blisko 200 obszarów, które wymagają szybkiej interwencji. To o nich dyskutowaliśmy podczas pierwszej w historii ogólnopolskiej debaty publicznej z udziałem wszystkich osób zainteresowanych oświatą.

Wiemy, że pilnych zmian wymaga kwestia finansowania zadań oświatowych, egzaminów zewnętrznych oraz wspierania rozwoju dziecka i ucznia. To nasza odpowiedzialność, aby w sposób systematyczny i kompleksowy zająć się tymi kwestiami w następnym etapie, po zakończeniu prac nad projektem ustawy Prawo oświatowe i Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe.

CZY PO WPROWADZENIU REFORMY NADAL MOŻLIWE BĘDZIE TZW. NAUCZANIE DOMOWE?

Każdy rodzic ma prawo do decydowania o formie edukacji swoich dzieci. Szanujemy to. Nauczanie domowe jest wpisane w ustawę o systemie oświaty i w konsekwencji w projekt ustawy Prawo oświatowe.

Jednak w zakresie nauczania domowego pojawia się wiele nieprawidłowości. Z informacji od kuratorów oświaty wynika, że zdarzają się sytuacje, w których dyrektorzy szkół nie przestrzegają przepisów prawa. Wydają oni pozwolenie na realizację obowiązku szkolnego na podstawie opinii niepublicznej poradni pedagogicznej niefunkcjonującej w systemie oświaty. Ponadto dostawaliśmy sygnały od lokalnych samorządów o problemach związanych z finansowaniem edukacji domowej. Wielu uczniów korzystających z tej formy kształcenia nie mieszka w obrębie danej gminy, a nawet województwa. Naszym zadaniem jest stworzenie takich przepisów, które pozwolą na wyeliminowanie wszelkich nieprawidłowości, dając jak najlepsze wsparcie uczniom zdobywającym wykształcenie w edukacji domowej.

Zaproponowaliśmy zmianę polegającą na tym, że wniosek o edukacji domowej swojego dziecka wraz z opinią publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej rodzic będzie składał do dyrektora przedszkola/szkoły usytuowanej na terenie województwa, w którym zamieszkuje dziecko.

Rozszerzamy zakres wsparcia dla dzieci w edukacji domowej przez wskazanie prawa dzieci do korzystania z pomocy dydaktycznych, które służą realizacji podstawy programowej, a znajdują się w zasobach szkoły oraz prawa do konsultacji umożliwiających przygotowanie do rocznych egzaminów klasyfikujących.

Uczniowie, którzy już realizują edukację domową, będą ją kontynuowali w ramach dotychczasowych przepisów. Nowe przepisy (tj. szkoła na terenie województwa, które dziecko zamieszkuje, opinia publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej) dotyczyć będą decyzji dyrektorów szkół i przedszkoli udzielanych na podstawie wniosków składanych na rok szkolny 2017/2018.

CZY PIENIĄDZE ZAINWESTOWANE W GIMNAZJA NIE PÓJDĄ NA MARNE?

Pieniądze wydawane od 1999 roku na funkcjonowanie gimnazjów były środkami przeznaczanymi na kształcenie uczniów. Koszty te ponoszone byłyby niezależnie od tego, czy utrzymano by funkcjonowanie gimnazjów na dotychczasowym poziomie, czy nie. Koszty były ponoszone również przed 1999 rokiem, tak samo będzie po przeprowadzonej reformie.

Pieniądze przeznaczone na wydatki inwestycyjne nie przepadną. Budynki gimnazjów będą przekazane na potrzeby szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Nawet w przypadkach, w których budynek wygaszonego gimnazjum nie będzie już służył celom oświatowym, utrzyma swoją wartość jako obiekt wykorzystywany przez samorządy w innych celach lub ostatecznie może zostać sprzedany, dzięki czemu zasili budżet samorządu.

JAKIE SĄ KOSZTY REFORMY?

Zdajemy sobie sprawę z tego, że proponowana reforma wygeneruje zarówno koszty, jak i oszczędności. Projektując zmiany, przewidzieliśmy finansowanie zwiększonych wydatków samorządów związanych z reformą.

W 2017 r. samorządy mogą spodziewać się większych wydatków w związku z wprowadzeniem siódmej klasy szkoły podstawowej. Jednak klas siód-

mych będzie w skali kraju więcej niż byłoby pierwszych klas gimnazjum. Dzieje się tak, ponieważ w systemie istnieje więcej szkół podstawowych, a oddziały klasowe w szkołach podstawowych mają mniejszą liczbę uczniów niż w gimnazjach. Prognozujemy, że wydatki na zwiększoną liczbę oddziałów klas sódmych wyniosą 66 mln zł. Pieniądze te zapewniamy w subwencji.

W 2017 r. mamy w subwencji kwotę około 300 mln zł dla samorządów na dostosowanie szkół do reformy, np. na wyposażenie pracowni, zakup krzesła, ławek, modernizację toalet. Dodatkowo planujemy corocznie pieniądze dla samorządów na te zadania z rezerwy 0,4 proc. subwencji oświatowej. Rocznie kwota tej rezerwy wynosi około 168 mln zł.

W projekcie budżetu na rok 2017 subwencja oświatowa wzrosła w stosunku do roku 2016 o 413 mln zł. Pieniądze te pokryją waloryzację wynagrodzeń nauczycieli.

Znacznie zmniejszyła się liczba dzieci w szkole – mniej 6-latków poszło do szkoły (to konsekwencja podwyższenia wieku obowiązku szkolnego – daliśmy wybór rodzicom), mniej słuchaczy szkół dla dorosłych. W związku z tym subwencja dla samorządów powinna być zmniejszona o kwotę 1 mld 765 mln zł. Nie zrobiliśmy tego. Samorzady dostaną pieniądze, mimo że nie ponoszą kosztów finansowania tych dzieci w szkole.

Od 2017 r. subwencją oświatową będą także objęte dzieci 6-letnie w przedszkolach, w kwocie 4 300 zł średnio na dziecko. Łącznie samorzady dostaną na ten cel subwencję w roku 2017 1 mld 436 mln zł.

W 2017 roku samorzady poniosą również wydatki z tytułu zmian w kształceniu zawodowym i prowadzeniu oddziałów przygotowawczych. Szacujemy, że te wydatki będą na poziomie około 15 mln zł. Mamy taką kwotę w subwencji.

CZY WPROWADZENIE REFORMY DOPROWADZI DO ZWOLNIEŃ NAUCZYCIELI?

Proponowane zmiany w oświacie przyczynią się do zwiększenia w skali kraju liczby etatów nauczycieli, a nie do ich zmniejszenia. Nie zmieni się liczba uczniów w systemie oświaty oraz liczba lat nauki.

Zmieni się tylko w pewnym zakresie liczba klas w szkołach prowadzonych przez dane typy samorządów. Na przykład w gminach zmieni się liczba klas z 9 (6+3) do 8 klas (ale dziewięta to sześciolatek objęty wychowaniem przedszkolnym, na to dziecko samorząd dostanie subwencję). W powiatach zmieni się liczba klas z 3 lub 4 lat do odpowiednio 4 i 5 w przypadku liceów ogólnokształcących i techników.

Nauczyciele nie stracą pracy. Część z nich może natomiast zmienić pracodawcę. W wyniku reformy spodziewamy się raczej zwiększenia zapotrzebowania na nauczycieli.

Od roku szkolnego 2017/2018 obecne klasy szóste szkół podstawowych staną się klasami siódmymi szkół podstawowych. Liczba oddziałów tych klas będzie większa od liczby oddziałów klas pierwszych gimnazjum, gdyby te się utworzyły. Podobnie będzie w kolejnym roku. Istnieje możliwość dodatkowego zatrudnienia ok. 5,3 tys. etatów nauczycieli.

W okresie wdrażania reformy przewidzieliśmy rozwiązania systemowe zapewniające przechodzenie nauczycieli ze szkół obecnie funkcjonujących do szkół tworzonych w ramach nowego systemu. Nauczyciele zatrudnieni w obecnie funkcjonujących szkołach z urzędu staną się nauczycielami szkół utworzonych w ramach nowego systemu, na przykład nauczyciele dotychczasowych 6-letnich szkół podstawowych staną się nauczycielami 8-letnich szkół podstawowych.

Ponadto, w celu umożliwienia sprawnego rozlokowania kadry pedagogicznej, w okresie wdrażania nowej struktury szkół, proponujemy rozwiązania uelastyczniające realizację polityki kadrowej. Nauczyciel, zatrudniony na podstawie mianowania lub na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony (bez względu na wymiar zatrudnienia), będzie mógł być przeniesiony na własną prośbę lub z urzędu za jego zgodą na inne stanowisko w tej samej lub innej szkole, w tej samej lub innej miejscowości, na takie samo lub inne stanowisko.

Od 1 września 2017 r. do 31 sierpnia 2019 r. liczba uczniów przypadających na etat nauczyciela pedagoga, psychologa, logopedy, zatrudnionych w przedszkolach, szkołach, i ich zespołach, prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego, nie będzie wyższa niż liczba uczniów przypadających

jąca na etaty tych nauczycieli, w danej jednostce samorządu terytorialnego w roku szkolnym 2016/2017.

Nauczyciele gimnazjów zatrudnieni na podstawie mianowania lub umowy o pracę na czas nieokreślony, których dalsze zatrudnienie w roku szkolnym 2017/2018 nie będzie możliwe ze względu na zmiany organizacyjne wynikające ze zmiany struktury szkół, zostaną przeniesieni w stan nieczynny lub będzie rozwiązany z nimi stosunek pracy z końcem roku szkolnego.

W okresie przejściowym pierwszeństwo w zatrudnieniu na wolnych stanowiskach pracy będzie przysługiwało nauczycielom przebywającym w stanie nieczynnym.

Zastosowano również odpowiednie rozwiązania chroniące dyrektorów gimnazjów.

**Dobra
Szkoła**

Debaty i konsultacje dotyczące zmian w systemie edukacji w liczbach

.....

1667

Ekspertów Dobrych Zmian w Edukacji zalogowanych na stronie www.debataoswiatowa.men.gov.pl

.....

1118

wiadomości wysłanych za pomocą formularza „wyraż opinię”

.....

50

debat w gmachu Ministerstwa Edukacji Narodowej

.....

944

uczestników zapisanych na debaty Ekspertów Dobrych Zmian

.....

.....

2238

komentarzy w Strefie Eksperta

.....

17

debat wojewódzkich

.....

47

zgłoszonych debat o edukacji w Polsce

.....

162

debaty zorganizowane przez kuratorów oświaty

.....

.....

12 856

uczestników debat
zorganizowanych przez
kuratorów oświaty

.....

130

spotkań kierownictwa
MEN z samorządowcami,
przedsiębiorcami, rodzicami,
nauczycielami, dyrektorami
szkół, uczniami, związkami
zawodowymi

.....

BLISKO 200

spotkań w całym kraju,
w których uczestniczyło
około 20 tys. osób

.....

.....

13

ministrów oraz Kancelaria Prezesa
Rady Ministrów i Rządowe
Centrum Legislacji przekazało
opinie w ramach uzgodnień
międzyresortowych

.....

90

nadesłanych opinii od partnerów
społecznych, w tym przede
wszystkim od nauczycieli,
rodziców oraz uczniów

.....

17

opinii od organów i instytucji
państwowych

.....

PONAD 2400

komentarzy od obywateli

.....

Szanowni Państwo,

w tym opracowaniu przekazujemy najważniejsze informacje i odpowiedzi na najczęściej pojawiające się pytania dotyczące reformy edukacji. Mamy nadzieję, że udało nam się wyjaśnić nurtujące Państwa kwestie i rozwiązać wątpliwości.

Jeśli mają Państwo jednak dodatkowe pytania, jesteśmy do dyspozycji. Proponujemy kontakt telefoniczny z pracownikami ministerstwa od poniedziałku do piątku w godzinach 8.15–16.15.

tel. 22 34 74 141

struktura szkół, egzaminy, doskonalenie i kształcenie nauczycieli

tel. 22 34 74 792

podstawa programowa, podręczniki, ramowe plany nauczania

tel. 22 34 74 458

przekształcanie szkół, sytuacja nauczycieli i dyrektorów w okresie wdrażania reformy

tel. 22 34 74 312

finansowanie, organizacja oddziałów przygotowawczych dla uczniów powracających z zagranicy

tel. 22 34 74 228

kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

tel. 22 34 74 195

kształcenie branżowe

Zachęcamy również do odwiedzania poświęconej reformie edukacji strony internetowej www.reformaedukacji.men.gov.pl.

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

Dobra Szkoła

SZKOŁA
PODSTAWOWA

8 lat

LICEUM
OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

4 lata

TECHNIKUM

5 lat

BRANŻOWA SZKOŁA
I STOPNIA

3 lata

BRANŻOWA SZKOŁA
II STOPNIA

2 lata

STUDIA

SZKOŁA
POLICEALNA

1-2,5
roku

SZKOŁA SPECJALNA
PRZYSPOSABIAJĄCA
DO PRACY

3 lata

PRACA

PRACA

PRACA

SZKOŁA PO ZMIANIE

www.men.gov.pl

www.reformaedukacji.men.gov.pl

[www.twitter.com/MEN_GOV_PL](https://twitter.com/MEN_GOV_PL)

www.facebook.com/Ministerstwo.Edukacji.Narodowej

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

**Dobra
Szkoła**

www.reformaedukacji.men.gov.pl

**MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ**

www.men.gov.pl

[/Ministerstwo.Edukacji.Narodowej](https://www.facebook.com/Ministerstwo.Edukacji.Narodowej)

[@MEN_GOV_PL](https://twitter.com/MEN_GOV_PL)